

RELATIE

EVERT: 'De arts zei: 'U moet niet in maanden denken, maar in weken.' Dat was in 2014'

Marianne Walrave (61) uit Bunnik heeft stadium vier longkanker. Ze is bijna 34 jaar getrouwd met Evert (65). Samen hebben ze drie dochters: Herma (28), Maureen (26) en Ilse (24).

Marianne: 'Ik rookte al heel lang niet meer. Maar je kunt ook longkanker krijgen als je nooit hebt gerookt. Dat geloven veel mensen niet.'

Evert: 'Op het moment dat Marianne van de radioloog het bericht kreeg dat het niet goed zat, stuurde ze me een appje: *ik heb je nodig*. Ik schrok. Marianne rende elke week hard met een van onze dochters, dan verwacht je geen ongeneeslijke ziekte.'

Marianne: 'Het was in de zomer van 2014. De tumor was twaalf centimeter groot en zou iedere drie maanden verdubbelen.'

Evert: 'Gemiddeld overlijdt 50 procent van de mensen met longkanker binnen het jaar. De arts zei ook tegen ons: 'U moet niet in maanden denken, maar in weken.''

Marianne: 'Ik was bang, maar was met name bezig met het verdriet van mijn gezin. Door mij hadden ze nu enorm veel zorgen. Uit dna-analyse bleek een egfr-mutatie de oorzaak te zijn, en daarvoor bestond een behandeling. Gemiddeld geeft deze therapie zo'n tien maanden uitstel.'

Evert: 'Toen de tien maanden bijna om waren, nam de stress toe. Maar Marianne bleef leven, met dank aan één pil per dag. Zo leefden we jarenlang van controle naar controle.'

Marianne: 'In 2017 werd ontdekt dat de tumor gegroeid was, waarna de helft van mijn linkerlong werd weggehaald. Ik kreeg ook andere medicijnen, twee jaar later werden uitzaaiingen in de hersenen gevonden. Die zijn toen behandeld met een eenmalige bestraling. Inmiddels is de ziekte nu bijna twee jaar stabiel.'

Evert: 'Ik wil haar zo lang mogelijk bij mij houden. Maar op een dag zal er weer progressie zijn. Of er dan ook weer nieuwe behandelingen zijn, weten we niet. Ik zorg in ieder geval dat ik goed op de hoogte ben van nieuwe informatie en onderzoeken.'

Marianne: 'Ik heb een euthanasieverklaring opgesteld. Want ik wil niet als een kasplantje leven.'

Evert: 'Sinds 2019 ben ik moderator van de Facebook Lotgenotengroep voor naasten van longkankerpatiënten. Om informatie uit te wisselen. En te praten over wat kwaliteit van leven inhoudt. Er wordt veel gehuild in de groep.'

Marianne: 'En ik ben moderator van de Lotgenotengroep voor longkankerpatiënten met dezelfde mutatievorm als ik. Het is fijn om samen naar hartenlust te kunnen klagen. Met één vrouw ben ik heel goed bevriend geraakt. Zij is vorig jaar overleden. Dat raakt me eigenlijk meer dan mijn eigen ziekte. Waarom heeft zij het niet gehaald en ben ik er nog?'

Evert: 'Wij zijn bijna 34 jaar getrouwd. We deden en doen alles samen. Mariannes ziekte heeft ons leren relativeren. We leven meer in het nu. Verder zijn we niet veel veranderd.'

Marianne: 'We hebben het goed. Ondanks mijn ziekte. Zo hebben we meegedaan aan de fietsvierdaagse. Dan ga ik wel over mijn grenzen, maar we genieten zo van de natuur. We blijven om ons heen kijken, er is zoveel om dankbaar voor te zijn. Ik tel mijn zegeningen. Dat de zorg in Nederland goed is bijvoorbeeld. En dat we elkaar hebben. Ik moet er niet aan denken dat ik dit in mijn eentje had moeten dragen.'

Evert: 'We genieten van kleine dingen. Dat deden we al en dat doen we nog steeds. In de tuin hangen vogelhuisjes en staan egelhuisjes, die allemaal worden bewoond. Ik zorg voor vers water, voerzaad en meelwormen. Daar kan ik heel erg van genieten.'

Marianne: 'Ik heb geen bucketlist. Nooit gehad ook. Ik ben blij met wat ik heb.'

Evert: 'Marianne zei laatst: 'Als het zo doorgaat, haal ik mijn pensioen nog.''